

Co-funded by
the European Union

wExchange

Mielenterveyttä edistäviä menetelmiä yläkoulujen oppilaille

Opas virtuaaliseen oppilasvaihtoon

OPPAAN SISÄLTÖ

OPAS VIRTUAALIVAIHTOON	3
Oppaan keskeiset tavoitteet	3
MITÄ ON VIRTUAALIVAIHTO?	4
Virtuaalisen vaihdon määritelmä	4
Virtuaalinen vaihto voidaan toteuttaa erilaisilla menetelmillä	4
MIKSI VIRTUAALIVAIHTO?	5
KESKEISET TEKIJÄT	6
KOHDERYHMÄT	7
RESURSSIT	8
SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	9
MISTÄ KUMPPANEITA?	10
VIRTUAALISEN VAIHDON TYÖKALUJA	11
ARVIOINTI	12
KOKEMUKSIA VIRTUAALISESTA VAIHDOSTA	13
Onnistumisen kokemuksia	13
Kohdatut haasteet	14
PEDAGOGISIA SUOSITUKSIA	15
SUOSITUKSIA FASILITAATTOREILLE	16
LOPPUSANAT	17
LÄHTEET	18

OPAS VIRTUAALIVAIHTOON

Oppaan tarkoituksena on tarjota ideoita virtuaalisten vaihtojen suunnitteluun ja toteuttamiseen perusopetuksessa. Virtuaaliset vaihdot yhdistävät erilaisista taustoista tulevia oppilaita ja opettajia digitaalisten alustojen avulla ja parhaimmillaan virtuaaliset vaihdot tuottavat monipuolisia ja elämyksellisiä etäoppimiskokemuksia.

Osana wExchange-hanketta on pilotoitu virtuaalisen vaihdon mallia virtuaalileireinä sekä -työpajoina. Leireihin ja työpajoihin osallistui yhteensä 80 yläkoulujen oppilasta neljästä eurooppalaisesta koulusta.

Opas virtuaaliseen oppilasvaihtoon © 2025 on lisensoitu [CC BY-NC-ND 4.0](#) -lisenssillä.

Opas on kehitetty osana Euroopan unionin osarahoittamaa wExchange-projektia (Erasmus+ 2022-1-FI01-KA220-SCH-000087764).

Oppaan keskeiset tavoitteet:

- **Virtuaalivaihtojen kokeilemiseen kannustaminen:** Tarjotaan ideoita ja innostetaan kokeilemaan erilaisia oppilaisvaihtojen muotoja
- **Opetuksen kehittäminen:** vahvistetaan viestintä-, kriittisen ajattelun ja kansainvälisten taitojen kehittymistä verkkoympäristössä
- **Yhteistoiminnalliseen oppimiseen kannustaminen:** Tuetaan ryhmätyötä ja yhteistä ongelmanratkaisua
- **wExchange -hankkeesta saatujen kokemusten jakaminen:** Mahdollistetaan hyvien käytäntöjen levittäminen ja opitun hyödyntäminen opetuksen kehittämisessä.

MITÄ ON VIRTUAALIVAIHTO?

Virtuaalisen vaihdon määritelmä

Virtuaaliset vaihdot ovat toimintoja, jotka tuovat yhteen eri maista ja kulttuuritaustoista tulevia osallistujia ja mahdollistavat heidän välisen vuorovaikutuksen, yhteistyön ja oppimisen digitaalisten alustojen avulla. Tavoitteena on edistää kulttuurienvälistä ymmärrystä, kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä yli maantieteellisten rajojen.

Virtuaalinen vaihtotarjoaa monia etuja, kuten saavutettavuuden parantamisen ja mahdollisuuden osallistua kansainvälisiin ohjelmiin joustavasti omasta sijainnista tai elämäntilanteesta riippumatta. Virtuaaliset vaihdot helpottavat kansainvälisiä kumppanuuksia ja yhteistyötä, edistävät haavoittuvassa asemassa olevien yhteisöjen osallisuutta ja voimaannuttamista, edistävät maailmankansalaisuuskasvatusta ja kansalaisvaikuttamista sekä käsittelevät muun muassa hyvinvointia, taidetta ja kulttuuria, ympäristön kestävyyttä, yrittäjyyttä ja sosiaalisia innovaatioita.

Virtuaalista vaihtoa voidaan toteuttaa joko yksittäisinä työpajoina jonkin teeman ympärillä tai toistuvina yhteisinä oppitunteina. Virtuaalivaihto voi myös olla pidempi leirimuotoinen tapahtuma, jossa ollaan useampia päiviä yhdessä muista maista tulevien oppilaisen kanssa jonkin yhteisen teeman ympärillä. Tällöin on mahdollisuus myös vapaampaan ohjelmaa ja erilaisiin opiskelijoiden omiin aktiviteetteihin.

Virtuaalinen vaihto voidaan toteuttaa erilaisilla menetelmillä

Virtuaalista vaihtoa voidaan toteuttaa eri menetelmin, jotta se sopii erilaisten ryhmien tarpeisiin. Esimerkkeinä virtuaalisen vaihdon menetelmistä voisi olla vaikkapa

- **Reaaliaikainen vaihto:** Osallistujat eri maista ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa videoneuvottelualustojen kautta. Tämä mahdollistaa välittömän vuorovaikutuksen ja palautteen antamisen yhteistyön ja keskustelun avulla.
- **Vertaisvaihdot:** Osallistujat voivat olla eri maista, mutta heitä yhdistää jokin tietty tekijä (ikä, oppiaine, harrastus). Osallistujat muodostavat vaihdossa pareja tai pienryhmiä vuorovaikutusta varten.
- **Ryhmätyöskentely:** Osallistujat eri maista tekevät yhteistyötä virtuaaliryhmissä projektien toteuttamiseksi, ongelmien ratkaisemiseksi tai yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

MIKSI VIRTUAALIVAIHTO?

Virtuaalivaihdot auttavat kehittämään monia oppilaiden taitoja, joilla tähdätään tehokkaaseen kulttuurienväliseen viestintään, yhteistyöhön ja oppimiseen:

- **Monikulttuurinen osaaminen:** Oppilaat ymmärtävät paremmin eri kulttuureja ja kommunikoivat eri maista tulevien oppilaiden kanssa.
- **Viestintä- ja kielitaidot:** Oppilaiden puhe- ja kehonkieli sekä kuuntelutaidot kehittyvät, jotta viestintä olisi selkeämpää vieraalla kielellä.
- **Yhteistyötaidot:** Oppilaat oppivat työskentelemään tehokkaasti ryhmissä sekä ja ratkaisemaan yhteistyöhaasteita.
- **Kriittinen ajattelu:** Oppilaat arvioivat tietoja ja näkökulmia tehdäkseen perusteltuja päätöksiä.
- **Ongelmanratkaisutaidot:** Oppilaat käsittelevät tosielämän haasteita luovilla ratkaisuilla.
- **Sopeutumiskyky ja joustavuus:** Oppilaat sopeutuvat erilaisiin kulttuurinormeihin ja tilanteisiin.
- **Digitaidot:** Oppilaat käyttävät verkkotyökaluja ja -resursseja tehokkaasti.
- **Empatian kehittyminen ja uusien näkökulman muodostaminen:** Oppilaat ymmärtävät ja työskentelevät eritaustaisten ihmisten kanssa.
- **Globaali ymmärrys:** Oppilaat oppivat maailmanlaajuisista kysymyksistä ja trendeistä.
- **Pohtiva työote:** Oppilaat arvioivat omaa toimintaansa kehittyäkseen ja asettaakseen oppimistavoitteita.

KESKEISET TEKIJÄT

Jotta virtuaalinen vaihto sujuisi mahdollisimman joustavasti ja kaikki vaihtoon osallistuvat saisivat laadukkaita oppimisen kokemuksia, tulisi vaihdossa huomioida seuraavat keskeiset tekijät:

- **Osallistujat:** Vaihtoon tulisi osallistua motivoituneita, erilaisista kulttuuritaustoista tulevia oppilaita, opettajia sekä muita ammattilaisia.
- **Tavoitteet:** Vaihdon tavoitteena on parantaa kulttuurienvälistä ymmärrystä, kielitaitoa ja maailmankansalaisuutta.
- **Vaihdon suunnitelma ja sisältö:** Vaihtoon sisältyy toimintaa ja aineistoja, kuten kulttuuriesityksiä, yhteistyöhankkeita ja multimediaresursseja.
- **Teknologia ja alustat:** Hyödynnä tehokkaaseen viestintään ja yhteistyöhön välineitä, kuten videoneuvotteluja, keskustelualustoja ja oppimisalustoja.
- **Aikuisten tuki:** Opettajat tai muut ohjaajat ohjaavat vuorovaikutusta ja varmistavat kannustavan ja osallistavan ympäristön.
- **Kulttuurinen osaaminen:** Vaihdon tarkoituksena on edistää kulttuuritietoisuutta ja monimuotoisuuden kunnioittamista.
- **Kielten oppiminen:** Vaihto tarjoaa tilaisuuksia harjoitella ja parantaa kielitaitoa todellisissa yhteyksissä.
- **Arviointi:** Vaihdon aikana mitataan edistymistä ja tehokkuutta kyselyjen, palautteen ja keskustelujen avulla.
- **Yhteisöllisyyden rakentuminen:** Kannustetaan vaihdon aikana osallistujia verkostoitumaan ja tukemaan toisiaan virtuaaliyhteisöjen ja sosiaalisten verkostojen kautta.
- **Kestävyys ja laajennettavuus:** Keskitytään kehittämään pitkän aikavälin toimintaa kumppanuuksien, rahoituksen ja valmiuksien kehittämisen avulla.

KOHDERYHMÄT

Virtuaalinen vaihto voidaan suunnata oppilaiden lisäksi myös muille kohdetyhmille:

- **Oppilaiden** osalta vaihdoissa keskitytään kielten oppimiseen, kulttuurivaihtoon, yhteistyöhankkeisiin ja eurooppalaiseen/kansainväliseen yhteistyöopetukseen.
- **Opettajat** käyttävät virtuaalivaihtoa parantaakseen opetustaitojaan ja tehdäkseen yhteistyötä muiden maiden kollegoidensa kanssa.
- **Ammattilaiset** hyötyvät vaihdoista keskittymällä ammatilliseen kasvuun, tiedon jakamiseen, verkostoitumiseen ja poikkitieteelliseen yhteistyöhön.
- **Yhteisön jäsenet** osallistuvat virtuaaliseen vaihtoon käsitelläkseen sosiaalisia, kulttuurisia ja ympäristöllisiä kysymyksiä vuoropuhelun ja tiimityöskentelyn avulla.
- **Nuoret ja nuorisjärjestöt** osallistuvat virtuaalivaihtoon kehittääkseen johtajuutta, oppiakseen kulttuurienvälisyyttä ja kansalaisvaikuttamista, mikä antaa heille mahdollisuuden tulla aloitteellisiksi ja osallistua kulttuurienväliseen vuoropuheluun.
- Virtuaalinen vaihto voidaan kohdentaa myös **instituutioihin tai haavoittuviin yhteisöihin**.

RESURSSIT

Virtuaalisen vaihdon suunnittelutyöhön tarvitaan riittävästi seuraavia resursseja:

Opettajien ja oppilaiden riittävän työaika suunnitteluun ja toteutukseen

Tietotekniset välineet ja vakaa verkkoyhteys

Motivoituneet oppilaat – myös suunnittelemaan vaihtoa yhdessä aikuisten kanssa

Yhteistyökumppaneita vaihdon toteuttamiseksi

Virtuaaliset työkalut ja opastusta niiden käyttöön

Oppilaitosten johdon tuki vaihtojen toteuttamiseen

SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Virtuaalinen vaihto edellyttävät huolellista suunnittelua, koordinoitua ja toteutusta. Ainakin seuraavat asiat tulisi ottaa jo suunnitteluvaiheessa huomioon:

1. Etsikää vaihtokumppani(t).

2. Suunnitelkaa yhteistyössä vaihdon ohjelman sisältö.

3. Määritelmää virtuaaliselle vaihdolle tavoitteet ja vaihdolla tavoiteltavat tulokset.

4. Miettikää vaihdon suunnittelun ja toteutuksen viestintäkanavat.

5. Valitkaa toimiva virtuaalialusta.

6. Aikatauluttakaa vaihdon toiminta.

7. Valitkaa osallistujat.

8. Seuratkaa vaihdon toteutumista.

9. Kerätkää palautetta ja arvioikaa tuloksia.

MISTÄ KUMPPANEITA?

Virtuaalisen vaihdon yhteistyökumppaneita kannattaa lähteä etsimään erilaisista verkostoista.

- Kouluilla on usein jo valmiiksi yhteistyökouluja muissa maissa. Näitä kannattaa tiedustella oman koulun johdolta.
- Monet kunnat ja kaupungit tekevät yhteistyötä muiden maiden kaupunkien ja kuntien kanssa. Näitä yhteistyöverkostoja kannattaa tiedustella oman kunnan toimijoilta.
- eTwinning on koulujen yhteisö Euroopassa, joka tarjoaa opettajille ja kouluhenkilökunnalle verkkoalustan yhteistyöhön ja kansallisten sekä kansainvälisten projektien kehittämiseen.
- Monet kansalaisjärjestöt ja voittoa tavoittelemattomat organisaatiot tarjoavat ohjelmia ja resursseja, jotka tukevat kansainvälistä oppilasvaihtoa.
- Paikalliset ja kansalliset koulutusviranomaiset voivat tarjota tukea ja resursseja oppilasvaihdon toteuttamiseen. Tästä esimerkkinä Opetushallituksen koordinoima Erasmus+ ohjelma.

VIRTUAALISEN VAIHDON TYÖKALUJA

Virtuaaliseen vaihtoon on käytettävissä paljon erilaisia virtuaalisia työkaluja ja alustoja, jotka helpottavat virtuaalista vaihtoa. Tässä esimerkkejä joistakin yleisesti käytetyistä:

Videokokouksalustat	Zoom Microsoft Teams Google Meet Discord
Keskustelu- ja viestialustat	Microsoft Teams WhatsApp Signal Discord
Sosiaalisen median alustat	Instagram TikTok Youtube
Yhteistyö- ja ryhmätyöskentelyn työkalut	Google Drive Microsoft Office 365 Microsoft Teams Padlet Miro Menti.com
Kysely- ja palautetyökalut	Google Forms SurveySparrow SurveyMonkey Microsoft Forms Kahoot! Mentimeter
Virtuaaliset esitystyökalut	Prezi Microsoft PowerPoint Google Slides Visme Beautiful.ai Canva

ARVIOINTI

Vinkkejä palautteen keräämiseen

- On kaikkien kannalta hyödyllistä asettaa tavoite/tavoitteet ennen jokaista virtuaalista istuntoa. Tavoitteiden saavuttamista tulee arvioida aina jokaisen istunnon jälkeen ja laatia kehittämissuunnitelma seuraavaa virtuaalista tapaamista varten.
- Opettajien/järjestäjien kannattaa pitää palautekeskustelu jokaisen virtuaalisen istuntopäivän jälkeen. Palautekeskusteluun ei tarvitse varata kovin pitkää aikaa, mutta tärkeää on käydä välittömästi tuntemukset istunnosta sekä arvioida yhdessä saavutettiinko istunnolle annetut tavoitteet.
- Palautetta kannattaa kerätä sekä istunnon lopussa että siinä vaiheessa, kun suunniteltu virtuaalivaihto saadaan päätökseen. Lasten ja nuorten kohdalla palautetta voi kerätä hyvin erilaisilla menetelmillä:
 - o Pyydä istunnon päätteeksi voi oppilaita etsimään sellaisen emoji:n joka kuvaa istunnon filiksä
 - o Hyödynnä videokokousalustan sisäänrakennettua kysely-/äänestystoimintoa
 - o Pelillistä palaute esimerkiksi Kahoot!-sovelluksen kautta
 - o Toteuta lyhyitä kyselyjä erilaisilla palautteenantoon tarkoitetuilla sähköisillä välineillä (Google Forms, SurveySparrow, SurveyMonkey, Microsoft Forms, Kahoot!, Mentimeter)
 - o Keskustelkaa vaihdon kokemuksista suullisesti pienissä (!) ryhmissä
- Loppupalautteen kerääminen opettajilta/järjestäjiltä on myös tärkeää. Tällöin saa rauhassa miettiä kokemuksiaan ja kirjata ne riittävän laajasti ylös. Tähän voidaan hyödyntää edellä mainittuja sähköisiä alustoja tai yhteistä keskustelua yhdessä opituista ja koetuista asioista.

KOKEMUKSIA VIRTUAALISESTA VAIHDOSTA

wExchange -hankkeen aikana toteutimme yhdessä oppilaiden kanssa kaksi virtuaalileiriä ja kaksi työpajaa. Leirit olivat pituudeltaan 5 päivää ja 3 päivää. Työpajat olivat kahden tunnin mittaisia. Leirille osallistui neljästä maasta yhteensä 80 oppilasta sekä heidän opettajiaan ja korkeakoulujen edustajia. Alla jaamme keskeisiä onnistumisen kokemuksia sekä kehittämisen kohteita, jotka eivät vaihdoissamme aivan täysin onnistuneet.

Onnistumisen kokemuksia

- Oppilaat olivat hyvin sitoutuneita. He osallistuivat aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja osoittivat suurta kiinnostusta ja innostusta aiheeseen.
- Teknologian käyttö leirillä sujui mutkattomasti. Oppilaat suhtautuivat myönteisesti digitaalisten välineiden käyttöön, mikä paransi heidän oppimiskokemustaan ja teknologia tarjosi vuorovaikutteisia tapoja ymmärtää monimutkaisia käsitteitä.
- Monet oppimismenetelmät toimivat hyvin myös virtuaalisessa työskentelyssä. Näistä esimerkkinä ryhmätyöskentely, videot ja niiden arviointi, omien videoiden tuottaminen, erilaisten kuvien jakaminen ja liikuntatuokiot päivän lomassa.
- Oppimismenetelmät kannustivat ryhmätyöskentelyyn ja paransivat näin oppilaiden sosiaalisia ja kielellisiä taitoja. He saivat kokemusta vieraalla kielellä toimimisesta ja työskentelemään yhdessä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Alla joitakin yleisemmällä tasolla olevia huomioita virtuaalioppilasvaihdon toteutumisen onnistuneista kokemuksista:

- Virtuaalinen vaihto mahdollistaa joustavan toiminnan opetuksessa, koska toimintaa voidaan toteuttaa joustavammin eri aikoina ja se kannustaa monipuoliseen mukanaoloon.
- Virtuaalisesta vaihdosta tulee vähemmän kustannuksia kouluille ja oppilaille kuin kasvokkain tapahtuvassa vaihdossa. Tämä mahdollistaa tasavertaisen osallistumisen kaikille oppilaille.
- Vaihto antaa hyvän pohjan moninaisuuden ymmärtämiselle ja arvostamiselle.
- Virtuaalinen vaihto tarjoaa hyviä mahdollisuuksia harjoitella ja parantaa kielitaitoa kansainvälisessä ympäristössä.
- Digitaalisten oppimismenetelmien käyttö tukee digitaitojen kehittymistä.
- Virtuaalisella vaihdolla tuetaan kestävästä kehitystä. Virtuaalisesta vaihdosta on selkeästi vähemmän ympäristöön kohdentuvaa haittakuormaa kuin kasvokkain tapahtuvassa vaihdossa.

Kohdatut haasteet

- Virtuaalitapahtumien aikataulu oli tiivis ja osalla oppilaista oli vaikeuksia pysyä mukana nopeasti etenevissä aiheissa.
- Joissakin käytetyissä digitaalisissa välineissä oli teknisiä ongelmia ja ohjelmistoviat häiritsivät oppituntien kulkua, mikä aiheutti turhautumista sekä oppilaiden että opettajien keskuudessa.
- Virtuaalisista oppilaisvaihdosta puuttui riittävä tuki oppimisvaikeuksista kärsiville oppilaille. Nämä oppilaat tarvitsivat lisäresursseja ja yksilöllistä huomiota, joita ei oltu ajateltu etukäteen.
- Nettiyhteyden epävakauden tai alustan toimintahäiriöiden kaltaiset ongelmat häiritsivät välillä viestintää ja yhteistyötä.
- Teknologian ja internetin epätasa-arvoiset käyttömahdollisuudet sekä digitaitojen vaihtelevuus saattavat sulkea osan osallistujista pois.
- Kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen puute vähensi sosiaalisten suhteiden syvyyttä ja rajoittaa sanatonta viestintää.
- Erot viestintätyyleissä ja kulttuurinormeissa saattoivat johtaa väärinkäsityksiin vuorovaikutuksessa. Tämä edellyttää osallistujilta kulttuurisen osaamisen kehittämistä.
- Eri aikavyöhykkeistä johtuvat aikatauluhaasteet vaikuttivat vuorovaikutuksen tiheyteen ja laatuun sekä tapahtumien ohjelman suunnitteluun.
- Virtuaalivaihdot eivät tarjoa samanlaisia oppimiskokemuksia paikallisista tavoista ja jokapäiväisestä elämästä kuin henkilökohtaiset vaihdot.

PEDAGOGISIA SUOSITUKSIA

Suosituksia suunniteltavalle pedagogiikalle:

- Oppilaat tarvitsevat virtuaalivaihdossa paljon aikaa tutustumiselle ja sekä myös vapaalle keskustelulle. Mieti valmiiksi, millä kanavalla oppilaat voisivat vapaasti keskustella.
- Virtuaalivaihdossa noin 10 hengen ryhmät olisivat ideaaleja. 20 oppilaan luokka tarvitsee tuekseen useamman aikuisen.
- Luentojen, pienien alustusten tai vaikkapa tehtävöiden aikana kannattaa koko ryhmän seurata vain yhtä ruutua – jokaisen omaa. Omat koneet otetaan käyttöön vain tehtäviä tehdessä.
- Pelisäännöt chatin käyttöön sekä kameran avaamiseen kannattaa sopia koko vaihtotiimin kanssa jo ennalta
- Tehtävien ohjeistukset ja tapahtuman kulku kannattaa jakaa etukäteen kaikille vaihdossa toimiville aikuisille. Näin voidaan ennakoida paremmin tehtäviä, mahdollista ajan tarvetta sekä käännöstyötä.
- Ryhmien jakaminen kannattaa sopia jo etukäteen (kuka missäkin maassa kuuluu mihinkin ryhmään). Samoin pienryhmissä kannattaa sopia jo valmiiksi roolit ryhmässä (koneenkäyttäjä, puhemies, kirjuri).
- Tapahtuman tai aiheen loppuun aina tiivistelmä: Mistä tänään olemme puhuneet? Mitä tänään olemme tehneet? Miten nämä asiat ovat liittyneet vaihdon teemaan?
- Erilaisen oppimistahdin huomioimiseksi ehdotamme eriytettyjen oppimismenetelmien käyttöönottoa. Näin voitaisiin ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja varmistaa, ettei yksikään oppilas jää jälkeen.
- Opettajille tarjottava lisäkoulutusta osallistavan opetuksen käytännöistä ja erityisresurssien tarjoaminen auttavat näitä oppilaita menestymään.

SUOSITUKSIA FASILITAATTOREILLE

Suosituksia virtuaalisen vaihdon fasilitaattorille:

- Luennot, ohjeistukset ja muut esitykset on hyvä pitää erillisessä rauhallisessa tilassa (ei samassa, missä oppilaat työskentelevät).
- Anna oppilaille riittävästi aikaa tehtäviin. Usein jo tehtävien ohjeiden kertaaminen ja tarvittaessa kääntäminen tarvitsevat aikaa. Ryhmät myös lähtevät työstämään tehtäviä hyvin eritahtisesti.
- Toista tehtävien ohjeistus useaan kertaan sekä laita se kirjallisesti myös chat-ruutuun
- Sopikaa yhdessä vaihdon toteuttajien kanssa jokin kuittaussysteemi sille, että kaikki on valmiina seuraavaan ohjelmaan/ohjeistukseen/toimintaan.

Suosituksia tekniselle toteuttamiselle:

- Testaa tekniikka ennen vaihtotapahtumaa!
- Oppilaille on annettava riittävästi aikaa kirjautua koneille ja liittyä kokoukseen.
- Mikäli jossain tehtävässä täytyy siirtää materiaalia kännyköistä kokoavalle alustalle niin lisää esitykseen/ chattiin myös QR-koodit.
- Miettikää valmiiksi ja testatkaa mikä on kuvien, videoiden ja muiden materiaalin keräämiseen ja esittämiseen paras mahdollinen teknologinen alusta.
- Huomioikaa, että äänet samassa tilassa tulevat vain yhdestä koneesta. Muuten äänet kiertävät ikävästi.
- Fasilitaattoreille erilliset mikrofonit, jotta ääni kuuluu paremmin.

LOPPUSANAT

Toivottavasti tämän oppaan innostamana myös sinä innostut kokeilemaan omien oppilaidesi kanssa virtuaalivaihtoa yhtenä oppimisen mahdollisuutena. Erilaiset tavat toteuttaa virtuaalivaihtoja riippuvat täysin ryhmästä ja käsiteltävästä teemasta. Tämän vuoksi parhaat käytänteet syntyvät kokeilemalla.

Virtuaalivaihto on parhaimmillaan hauskaa, innostavaa ja uusia oppimiskokemuksia tuottavaa. Se mahdollistaa kaikille osallistujille tasavertaisen mahdollisuuden osallistua kansainvälistymiseen. Tämän vuoksi virtuaalisuutta kannattaa hyödyntää vaikkapa vain muutaman tuntien tapaamisina tai työpajoina.

Ota kokemuksemme rohkeasti käyttöön ja lähde toteuttamaan oman näköistä virtuaalivaihtoa. Lisää ideoita kannattaa kysyä nuorilta itseltään. Tällöin nuoret sitoutuvat paremmin vaihtotapahtumaan, kun he ovat saaneet osallistua sen suunnitteluun!

LISÄTIETOJA hankkeen verkkosivulla: <https://wexchange.turkuamk.fi/>

LÄHTEET

Commander, N. E., Schloer, W. F., & Cushing, S. T. (2022). Virtual exchange: a promising high-impact practice for developing intercultural effectiveness across disciplines. *Journal of Virtual Exchange*, 5, 1-19.

Helm, Francesca & Beaven, Ana (edit). (2020). Designing and implementing virtual exchange – a collection of case studies. <https://research-publishing.net/publication/978-2-490057-72-6.pdf>

Network for Intercultural Competence to facilitate Entrepreneurship (NICE) Project: Your Roadmap to Starting Virtual Exchange. <https://edglobal.egnyte.com/dl/kKzQCHKLIH>

O'Dowd, Robert. (2017). Virtual Exchange and internationalising the classroom. *Training Language and Culture*. 1. 8-24.

Seran, Justine & Reinhard, Randall. (2021). Top tips for developing an effective virtual exchange programme. <https://www.timeshighereducation.com/campus/top-tips-developing-effective-virtual-exchange-programme>